Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2024-2029

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ

P10_TA(2026)0221

Σύσταση σχετικά με την προώθηση της διακρατικής διακυβέρνησης των υδάτων προς όφελος της πρόληψης των συγκρούσεων και της ειρήνης

Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Ιουνίου 2026 σχετικά με σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Αντιπρόεδρο της Επιτροπής / Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας σχετικά με την προώθηση της διακρατικής διακυβέρνησης των υδάτων προς όφελος της πρόληψης των συγκρούσεων και της ειρήνης (2025/2216(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία και τη χρήση των διασυνοριακών υδάτων και των διεθνών λιμνών (Σύμβαση για τα ύδατα) του 1992,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 7ης Μαΐου 2025, σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων[1],

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 4ης Ιουνίου 2025, με τίτλο «Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων» (COM(2025)0280),

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 5ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την πρόσβαση στο νερό ως ανθρώπινο δικαίωμα: η εξωτερική διάσταση[2],

– έχοντας υπόψη τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τα ύδατα του 2023 και το εγκριθέν θεματολόγιο δράσης για τα ύδατα, καθώς και την προσεχή διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τα ύδατα του 2026,

---

1 ΕΕ C, C/2026/576, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
2 ΕΕ C 132 της 14.4.2023, σ. 54.

– έχοντας υπόψη το ενημερωτικό δελτίο της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα με τίτλο «The Right to Water» (Το δικαίωμα στο νερό), που δημοσιεύτηκε τον Αύγουστο του 2010,

– έχοντας υπόψη την έκθεση του Ινστιτούτου για τα Ύδατα, το Περιβάλλον και την Υγεία του Πανεπιστημίου των Ηνωμένων Εθνών, της 20ής Ιανουαρίου 2026, με τίτλο «Global Water Bankruptcy — Living Beyond Our Hydrological Means in the Post-Crisis Era» (Παγκόσμια χρεοκοπία του νερού — Ζώντας πέρα από τα υδρολογικά μας μέσα στην εποχή μετά την κρίση),

– έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τη διπλωματία στον τομέα των υδάτων,

– έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2021, όσον αφορά το νερό στην εξωτερική δράση της ΕΕ,

– έχοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ, της 17ης Ιουνίου 2019, όσον αφορά το ασφαλές πόσιμο νερό και την αποχέτευση,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 121 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 2ας Απριλίου 2025 σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό —ετήσια έκθεση για το 2024[3],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 21ης Ιανουαρίου 2026 σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό – ετήσια έκθεση για το 2025[4],

– έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της 4ης Δεκεμβρίου 2024, με τίτλο «Πολιτική υδάτων: ενδυνάμωση των νέων, των γυναικών, και των αυτοχθόνων και των τοπικών κοινοτήτων»[5],

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων (A10-0150/2026),

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νερό είναι απαραίτητο για την επιβίωση της ανθρωπότητας και κάθε μορφής ζωής στη γη και, ως εκ τούτου, η

---

3 ΕΕ C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.

4 Κείμενα που εγκρίθηκαν, P10_TA(2026)0014.

5 ΕΕ C, C/2025/769, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/769/oj.

διαχείρισή του πρέπει να είναι βιώσιμη και δίκαιη ως κοινό, δημόσιο και παγκόσμιο αγαθό·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό και σε αποχέτευση αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα και προϋπόθεση για την υγεία, τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ειρήνη, καθώς και την πλήρη απόλαυση της ζωής και όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κακή διακυβέρνηση των υδάτων, η λειψυδρία και η άνιση πρόσβαση μπορούν να συμβάλουν στην αστάθεια, τις συγκρούσεις και τον εκτοπισμό· λαμβάνοντας υπόψη ότι περίπου 2,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό, 3,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν διαθέτουν ασφαλή αποχέτευση και περίπου 4 δισεκατομμύρια άνθρωποι αντιμετωπίζουν σοβαρή λειψυδρία για τουλάχιστον έναν μήνα ετησίως·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανεπαρκείς υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης συμβάλλουν σημαντικά στην εξάπλωση λοιμωδών νόσων που μπορούν να προληφθούν, όπως η χολέρα, η ελονοσία και οι γαστρεντερικές παθήσεις·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιματική αλλαγή και η μη βιώσιμη ανθρώπινη δραστηριότητα συνιστούν μείζονα απειλή για τους υδάτινους πόρους και επιδεινώνουν την καταπόνηση των υδάτινων πόρων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αυξανόμενη πίεση στους υδάτινους πόρους που προκαλείται από τους ταχέως αυξανόμενους πληθυσμούς, την αυξανόμενη ζήτηση και τη μη βιώσιμη χρήση των υδάτων και του εδάφους συμβάλλει στη λειψυδρία, την πείνα και τις συγκρούσεις·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι μόνο περίπου το ένα τρίτο της ηπειρωτικής λεκάνης απορροής παρουσίαζε φυσιολογικές συνθήκες απόρριψης υδάτων σε καθένα από τα έξι τελευταία έτη· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 90 % όλων των φυσικών καταστροφών είναι υδάτινες· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υδρολογικοί κύκλοι γίνονται όλο και πιο ασταθείς και χαρακτηρίζονται από ακραίες διακυμάνσεις μεταξύ σοβαρής ξηρασίας και καταστροφικών πλημμυρών που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή· λαμβάνοντας υπόψη ότι όλες οι καλυμμένες από παγετώνες περιοχές στον κόσμο έχουν αναφέρει απώλεια πάγου τα τελευταία χρόνια· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανθρώπινες δραστηριότητες ευθύνονται για σημαντικό μέρος της ρύπανσης των πόρων γλυκών υδάτων παγκοσμίως·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ποσότητα και η ποιότητα των υδάτων είναι εξίσου σημαντικές· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατάλληλη διαχείριση και των δύο δημιουργεί οικονομικές και κοινωνικές ευκαιρίες·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 60 % των παγκόσμιων ροών γλυκών υδάτων είναι διασυνοριακοί υδροφόροι ορίζοντες, λίμνες και λεκάνες απορροής ποταμών ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες χώρες·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, η διασυνοριακή συνεργασία για τα ύδατα παραμένει ανεπαρκής σε παγκόσμιο επίπεδο· λαμβάνοντας υπόψη ότι από τα 153 κράτη μέλη του ΟΗΕ που μοιράζονται διασυνοριακά ύδατα, μόνο 43 έχουν συνάψει επιχειρησιακές συμφωνίες· λαμβάνοντας υπόψη ότι περισσότερες από 20 χώρες δεν διαθέτουν τέτοιες ρυθμίσεις, με ιδιαίτερα περιορισμένη πρόοδο να παρατηρείται στην Ασία και τη Λατινική Αμερική·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ισχυρή διακυβέρνηση των υδάτων, η διαφάνεια και η παρακολούθηση στον τομέα της ύδρευσης και της αποχέτευσης διασφαλίζουν ότι η χρήση των χρηματοδοτικών πόρων εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον και στηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταπόνηση των υδάτινων πόρων και οι μονομερείς ενέργειες χωρών σε διασυνοριακά ύδατα, όπως η ρύπανση, η υπερεκμετάλλευση, ή η κατασκευή υποδομών ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις σε όλα τα κράτη που συνορεύουν με τα εν λόγω ύδατα· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διαφορές σχετικά με την πρόσβαση στο νερό τροφοδοτούν και ενδέχεται να πυροδοτήσουν ευρύτερες συγκρούσεις και οικονομική κατάρρευση, με σοβαρές συνέπειες για την περιφερειακή σταθερότητα και την ανθρώπινη ασφάλεια·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, τα τελευταία χρόνια οι συγκρούσεις για το νερό έχουν επισκιάσει τη συνεργασία· λαμβάνοντας υπόψη ότι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την παροχή πόσιμου νερού και αποχέτευσης κατά την τελευταία δεκαετία, δισεκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής, γεγονός που τους θέτει σε κίνδυνο ασθενειών και περαιτέρω κοινωνικού αποκλεισμού· λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες ομάδες, ιδίως γυναίκες, παιδιά, πρόσφυγες, αυτόχθονες πληθυσμοί, μειονεκτούσες κοινότητες, άτομα με αναπηρία και λοιπές ομάδες, συχνά παραβλέπονται ή υφίστανται διακρίσεις κατά τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το κλίμα τείνουν να επηρεάζουν δυσανάλογα τις φτωχές και περιθωριοποιημένες κοινότητες· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εγκληματικά δίκτυα, οι τρομοκρατικές οργανώσεις και οι τοπικές παραστρατιωτικές ομάδες εκμεταλλεύονται όλο και περισσότερο τις συνθήκες αυτές για να ενισχύσουν την επιρροή τους και να προωθήσουν τα θεματολόγιά τους·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μόνο η ισότιμη και βιώσιμη πρόσβαση σε υδάτινους πόρους μπορεί να εξασφαλίσει μακροπρόθεσμη προβλεψιμότητα για όλους· λαμβάνοντας υπόψη ότι η στρατηγική διακρατική συνεργασία για τους υδάτινους πόρους καθιστά δυνατή τη βιώσιμη διαχείριση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και την από κοινού προετοιμασία για απρόβλεπτους υδρολογικούς κύκλους, προς όφελος όλων των γειτονικών κρατών·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το σύμφωνο για τη Μεσόγειο αποτελεί πλαίσιο που ευνοεί την ενισχυμένη περιφερειακή συνεργασία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διπλωματία στον τομέα των υδάτων θα πρέπει να συμπεριληφθεί στις δράσεις προτεραιότητας, δεδομένης της αυξανόμενης πίεσης στους κοινούς υδάτινους πόρους σε ολόκληρη τη Μεσόγειο, μεταξύ άλλων σε περιοχές όπως η Ανατολική Μεσόγειος και η Βόρεια Αφρική· λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνεργατική διαχείριση των υδάτων, τα κοινά έργα υποδομών και ο διάλογος για τους διασυνοριακούς πόρους θα πρέπει να αναγνωριστούν ως σημαντικά εργαλεία για την πρόληψη συγκρούσεων, την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και τη βιώσιμη ανάπτυξη·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ένοπλες συγκρούσεις και η κατοχή διαταράσσουν σημαντικά την προσβασιμότητα στα ύδατα και τη διακρατική συνεργασία στον τομέα των υδάτων·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πολιτικές δεσμεύσεις σε παγκόσμιο επίπεδο για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων δεν συνοδεύτηκαν από την απαιτούμενη χρηματοδότηση ή επιτόπια δράση·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, και συγκεκριμένα στα πρόσθετα πρωτόκολλα των Συμβάσεων της Γενεύης του 1977, προβλέπονται ρητά μέτρα προστασίας για τα φράγματα και άλλες «εγκαταστάσεις που περιέχουν επικίνδυνες δυνάμεις»· λαμβάνοντας υπόψη ότι η οπλοποίηση του νερού, συμπεριλαμβανομένων της στοχοποίησης των συστημάτων και εγκαταστάσεων ύδρευσης ή της επακόλουθης περιβαλλοντικής ζημίας, αποτελεί σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θα μπορούσε να συνιστά έγκλημα κατά της ανθρωπότητας και οικοκτονία·

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πόλεμοι της σημερινής εποχής περιλαμβάνουν ολοένα και περισσότερο τη σκόπιμη στοχοποίηση και οπλοποίηση του εφοδιασμού με νερό και των υποδομών ύδρευσης, όπως κατέδειξε πρόσφατα η τρομακτική καταστροφή από τη Ρωσία του φράγματος Καχόβκα στην Ουκρανία το 2023· λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταστροφή του φράγματος Καχόβκα προκάλεσε σοβαρή περιβαλλοντική καταστροφή, μεταξύ άλλων πλημμύρες, ρύπανση των πόρων γλυκών υδάτων, απώλεια βιοποικιλότητας και μακροπρόθεσμη ζημία στα οικοσυστήματα, καθώς και θανάτους και μαζικό εκτοπισμό του άμαχου πληθυσμού, στερώντας του την

πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό και σε μέσα διαβίωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταστροφή του φράγματος έθεσε σε σοβαρό κίνδυνο την πυρηνική ασφάλεια του γειτονικού πυρηνικού σταθμού της Ζαπορίζια· λαμβάνοντας υπόψη ότι, ως αποτέλεσμα του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, περίπου 1,7 εκατομμύρια παιδιά στην Ουκρανία δεν έχουν επί του παρόντος αξιόπιστη πρόσβαση σε ασφαλές νερό·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο καταδίκασε με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο τη σκόπιμη καταστροφή από τη Ρωσία των υποδομών ύδρευσης, συμπεριλαμβανομένων των φραγμάτων, ως πολεμικό όπλο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταστροφή έχει προκαλέσει σοβαρή περιβαλλοντική ζημία, έχει υπονομεύσει την ασφάλεια των υδάτων και έχει απειλήσει αμάχους· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πράξεις αυτές συνιστούν παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου και ότι οι υπεύθυνοι πρέπει να λογοδοτήσουν πλήρως για αυτές· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ εξακολουθούν να παρέχουν βοήθεια στην Ουκρανία για τη διερεύνηση των δραστών, ώστε να μπορούν να διωχθούν για εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ υποστηρίζει τους κοινούς ισραηλινοπαλαιστινιακούς μηχανισμούς διακυβέρνησης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της αναβίωσης των υφιστάμενων πλαισίων, όπως η Μικτή Επιτροπή Υδάτων, με σκοπό την προώθηση της δίκαιης διανομής νερού, της βελτιωμένης διαφάνειας και της αποτελεσματικής ανάπτυξης υποδομών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η άνιση πρόσβαση σε κοινούς υδάτινους πόρους εξακολουθεί να αποτελεί διαρθρωτικό παράγοντα αστάθειας στη Μέση Ανατολή, ιδίως στη λεκάνη απορροής του ποταμού Ιορδάνη, όπου οι ιστορικές και συνεχιζόμενες ανισορροπίες στην κατανομή και τον έλεγχο εις βάρος των παλαιστινιακών κοινοτήτων επιδεινώνουν τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο πλαίσιο των υφιστάμενων ρυθμίσεων, οι ισραηλινές αρχές ασκούν αποτελεσματικό έλεγχο στο μεγαλύτερο μέρος των υδάτινων πόρων που βρίσκονται στη Δυτική Όχθη και προέρχονται από αυτήν·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς, έχει σημειωθεί εκτεταμένη καταστροφή των υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής στη Λωρίδα της Γάζας, συμπεριλαμβανομένων των μονάδων αφαλάτωσης, των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και των δικτύων διανομής, με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος του πληθυσμού να μην έχει αξιόπιστη πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό και να επιδεινώνονται οι ανθρωπιστικές ανάγκες· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ανέφερε τον Ιούλιο του 2025 ότι το 89 % των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης της Γάζας είχαν υποστεί ζημιές ή καταστραφεί, με αποτέλεσμα το 90% των νοικοκυριών να βρίσκεται σε κατάσταση ανασφάλειας ως προς την υδροδότηση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η

ταχεία και απρόσκοπτη παροχή των υλικών, των καυσίμων και της τεχνικής βοήθειας είναι απαραίτητη για την επισκευή και την ανακατασκευή κρίσιμων υποδομών ύδρευσης, συμπεριλαμβανομένων των αγωγών, των μονάδων αφαλάτωσης και των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων·

ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διασυνοριακές επιπτώσεις των μεγάλων φραγματικών έργων που υλοποιεί η Τουρκία στο πλαίσιο του προγράμματος νοτιοανατολικής Ανατολίας (GAP), συμπεριλαμβανομένου του φράγματος Ilısu, έχουν επηρεάσει τις κατάντη ροές υδάτων στους ποταμούς Τίγρη και Ευφράτη και έχουν συμβάλει στη λειψυδρία, τις γεωργικές απώλειες και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος στο Ιράκ και τη Συρία· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη από την Τουρκία, το Ιράκ και τη Συρία απαιτούν διαρθρωμένο και χωρίς αποκλεισμούς διάλογο, που να καλύπτει το σύνολο της λεκάνης απορροής, σχετικά με τη διαχείριση του ποτάμιου συστήματος Τίγρη-Ευφράτη, με βάση τις αρχές του διεθνούς δικαίου για τα ύδατα, συμπεριλαμβανομένων της δίκαιης και εύλογης χρήσης και της αποφυγής πρόκλησης σημαντικής βλάβης·

ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εντάσεις μεταξύ Αιγύπτου και Αιθιοπίας συνεχίζονται, μετά την ολοκλήρωση και τα εγκαίνια του Μεγάλου Φράγματος της Αιθιοπικής Αναγέννησης (GERD) το 2025, γεγονός που θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά την υδροπολιτική ισορροπία στη λεκάνη του Νείλου· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών έχει επανειλημμένα συζητήσει το ζήτημα του Μεγάλου Φράγματος της Αιθιοπικής Αναγέννησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να απέχουν από τη λήψη μονομερών μέτρων που θα μπορούσαν να οξύνουν τις εντάσεις και θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα σε μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, συμπεριλαμβανομένων της διαφάνειας στη λειτουργία των φραγμάτων και της τεχνικής συνεργασίας στον τομέα της πρόβλεψης της ροής των υδάτων·

ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ποταμός Aras είναι ζωτικής σημασίας για την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν όσον αφορά τη γεωργία, την οικονομική ανάπτυξη και το πόσιμο νερό, πλην όμως η ποιότητα και η ποσότητα των υδάτων του υφίστανται σοβαρές πιέσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι μια μελλοντική συμφωνία μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν σχετικά με το κοινό διασυνοριακό υδατικό σύστημά τους, η οποία θα περιλαμβάνει μηχανισμούς ανταλλαγής δεδομένων, κοινή παρακολούθηση, ασφάλεια των φραγμάτων και δίκαιη και βιώσιμη κατανομή των υδάτων για γεωργική και μη στρατιωτική χρήση, θα μπορούσε να καταστήσει τον ποταμό αυτό κοινό πόρο και όχι πηγή αστάθειας·

ΚΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ρύπανση και τα απόβλητα που μεταφέρονται από ποταμούς και θαλάσσια ρεύματα μπορούν να

συσσωρεύονται στις ακτές άλλων κρατών, προκαλώντας περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές ζημίες, μεταξύ άλλων στον τουρισμό και την αλιεία·

ΚΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η λειψυδρία και η υποβάθμιση των υδάτινων πόρων μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε μαζικό εκτοπισμό πληθυσμών και αναγκαστική μετανάστευση, επιδεινώνοντας την επισιτιστική ανασφάλεια, τη φτώχεια και την αστάθεια στις πλέον ευάλωτες περιοχές· λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα από τα μέσα για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μετανάστευσης είναι η βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων σε τρίτες χώρες·

ΚΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένοπλοι κρατικοί και μη κρατικοί παράγοντες σε περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις χρησιμοποιούν τους αποδυναμωμένους πληθυσμούς ως μέσο για να αποκτήσουν νομιμότητα μέσω του ελέγχου των υδάτινων πόρων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση σε υποδομές ύδρευσης και ο έλεγχος των υποδομών ύδρευσης χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ως μέσα πολιτικής πίεσης, εξαναγκασμού ή πολέμου·

ΚΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα θα πρέπει να προωθούν την καλύτερη και πιο οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε ύδρευση, αποχέτευση και υγιεινή για όλους, ιδίως όσον αφορά τη δημιουργία και την αποτελεσματική και βιώσιμη συντήρηση και διαχείριση των υποδομών ύδρευσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημόσιες επενδύσεις και πολιτικές θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να παρέχουν κίνητρα στον ιδιωτικό τομέα ώστε να επενδύει σε τεχνολογίες και πρακτικές διαχείρισης που ενισχύουν τη βιώσιμη οικονομική δραστηριότητα·

1. συνιστά στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στην Αντιπρόεδρο της Επιτροπής/Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας:

   α) να ενισχύσουν τον ρόλο της διασυνοριακής διακυβέρνησης των υδάτων στην εξωτερική δράση της ΕΕ, ώστε να λειτουργεί ως ουσιαστικό εργαλείο για την πρόληψη και την επίλυση συγκρούσεων καθώς και για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, ιδίως σε περιοχές που είναι ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και όπου το νερό είναι ήδη σπάνιο, ιδίως σε περιοχές στρατηγικής σημασίας· να αναγνωρίσουν ρητά την καταπόνηση των υδάτινων πόρων ως σημαντικό παράγοντα κινδύνου για την ασφάλεια, τη γεωπολιτική σταθερότητα και την ανθρωπιστική κατάσταση και να ενσωματώσουν πλήρως την πρόληψη των συγκρούσεων που σχετίζονται με το νερό στην εξωτερική πολιτική, την πολιτική ασφαλείας και την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ·

β) να αντιμετωπίσουν την έλλειψη επιχειρησιακών συμφωνιών μεταξύ των κυβερνήσεων που έχουν κοινές διασυνοριακές λεκάνες απορροής και να διαθέσουν όλη την αναγκαία εμπειρογνωσία και τεχνική και χρηματοδοτική βοήθεια της ΕΕ για να βοηθήσουν τις κυβερνήσεις να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν τέτοιες συμφωνίες, καθώς και να στηρίξουν τις οργανώσεις λεκανών απορροής ποταμών, με πλήρη σεβασμό της κυριαρχίας των χωρών εταίρων και της πρωταρχικής ευθύνης τους όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος εντάσεων ή συγκρούσεων, να προωθηθεί η συνεργασία και να ενισχυθεί η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων· να θέτουν συστηματικά ζητήματα που σχετίζονται με τη διακρατική διακυβέρνηση των υδάτων στους διμερείς διαλόγους της ΕΕ με τις χώρες εταίρους·

γ) να στηρίξουν τις προσπάθειες των χωρών εταίρων να δημιουργήσουν ένα νομοθετικό περιβάλλον και μια ευνοϊκή πολιτική για τη συνεργατική διαχείριση των υδάτων και να ενισχύσουν τον ρόλο της διακρατικής διακυβέρνησης των υδάτων στην εξωτερική δράση και τη διπλωματία της ΕΕ· να παράσχουν στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και στις αντιπροσωπείες της ΕΕ ανά τον κόσμο, για τον σκοπό αυτό, τους κατάλληλους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για τη στήριξη της διασυνοριακής διαχείρισης των υδάτων επιτόπου, εντός και μεταξύ των χωρών εταίρων, και για την προώθηση της ανάπτυξης και της εφαρμογής της γαλάζιας διπλωματίας·

δ) να εξασφαλίσουν επαρκή και αποτελεσματική χρηματοδότηση για τη διασυνοριακή διαχείριση των υδάτων της ΕΕ, στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ κατά το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, μέσω του μηχανισμού «Παγκόσμια Ευρώπη» και της Global Gateway· να ενισχύσουν την προσαρμογή των εξωτερικών επενδύσεων της ΕΕ στον τομέα της πρόσβασης σε ύδρευση και αποχέτευση σε ευάλωτα και πληττόμενα από συγκρούσεις περιβάλλοντα, με στόχο τη στήριξη της ειρήνης και της ανθεκτικότητας, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης της χρηματοδότησης για την παγκόσμια πρόσβαση σε ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή και βιώσιμες υποδομές διαχείρισης υδάτων και αποχέτευσης· να διασφαλίσουν ότι τα έργα υποδομών και ενέργειας που χρηματοδοτούνται από τα μέσα αναπτυξιακής συνεργασίας και εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, εξακολουθούν να συνάδουν πλήρως με το διεθνές δίκαιο, δεν υπονομεύουν τις διασυνοριακές σχέσεις στον τομέα των υδάτων, την ισότιμη πρόσβαση και τη βιώσιμη διαχείριση, και διευκολύνουν την πρόσβαση των ανθρώπων στη γη τους, ιδίως των αυτοχθόνων πληθυσμών· να ευθυγραμμίσουν τη χρηματοδότηση με τις

παγκόσμιες εμβληματικές δράσεις της πρώτης στρατηγικής της ΕΕ για την ανθεκτικότητα των υδάτων·

ε) να αναγνωρίσουν και να ενισχύσουν τη στήριξη του κρίσιμου έργου που επιτελούν οι υπερασπιστές των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών υπέρ της διατήρησης των υδάτινων πόρων, της ισότιμης πρόσβασης και της διασυνοριακής διακυβέρνησης των υδάτων· να εξασφαλίσουν τη στενή συμμετοχή των τοπικών υπερασπιστών των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη στήριξη της ΕΕ για τη διακρατική διακυβέρνηση των υδάτων σε τρίτες χώρες και να προωθήσουν την ασφάλεια και την ελευθερία τους να λειτουργούν χωρίς βία και εκφοβισμό· να αυξήσουν τη χρηματοδοτική στήριξη για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της διπλωματίας των υδάτων, της πρόληψης των συγκρούσεων και της διασυνοριακής συνεργασίας για τα ύδατα, ιδίως σε ευάλωτες και πληττόμενες από συγκρούσεις περιοχές, αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο τους στη διευκόλυνση του διαλόγου σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, στη στήριξη της διαχείρισης των υδάτων σε επίπεδο κοινότητας, στην προώθηση της οικοδόμησης εμπιστοσύνης και στη συμβολή σε πρωτοβουλίες βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς διακυβέρνησης των υδάτων·

στ) να επεκτείνουν το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των διασυνοριακών έργων διακυβέρνησης των υδάτων της ΕΕ πέραν ορισμένων περιοχών της Αφρικής και της Κεντρικής Ασίας, ώστε να περιλαμβάνει την Αμερική, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, καθώς και την Ανατολική και Νότια Ασία, μέσω της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», ιδίως εκεί όπου η ανασφάλεια των υδάτων μπορεί να συμβάλει στην αστάθεια και τον εκτοπισμό·

ζ) να ενισχύσουν τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και των λυμάτων με τη συστηματική ενσωμάτωση της συνεργασίας για τις υποδομές, τις τεχνολογίες και την εμπειρογνωσία σε εταιρικές σχέσεις και αναπτυξιακά προγράμματα· να στηρίξουν την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη θεσμική ενίσχυση στις χώρες εταίρους για τη βελτίωση του σχεδιασμού, της διακυβέρνησης και της συντήρησης των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης, μεταξύ άλλων μέσω εταιρικών σχέσεων με τοπικές αρχές, δημόσιες υπηρεσίες, την κοινωνία των πολιτών και οργανώσεις σε επίπεδο κοινότητας· να προσαρμόσουν τις επενδύσεις σε υποδομές στα τοπικά και ιστορικά πλαίσια προκειμένου να μετατρέψουν το νερό σε μέσο ειρήνης και σταθερότητας·

η) να ενισχύσουν την πολυμερή συνεργασία στον τομέα των υδάτων, ιδίως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, με τη συνέχιση και την εντατικοποίηση της παγκοσμιοποίησης της

σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα ύδατα, με τη στήριξη της υλοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), ιδίως του ΣΒΑ 6 για το καθαρό νερό και την αποχέτευση, καθώς και με την αντιμετώπιση των σημαντικών ανισοτήτων μεταξύ και εντός των χωρών όσον αφορά την πρόσβαση σε νερό και αποχέτευση· να διασφαλίσουν τη συνεχή εφαρμογή των δεσμεύσεων της ΕΕ από τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τα ύδατα του 2023, διατηρώντας παράλληλα αυτές τις φιλοδοξίες και δράσεις στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τα ύδατα του 2026· να εντατικοποιήσουν τους πολυεπίπεδους διαλόγους με χώρες που βρίσκονται σε λεκάνες απορροής επιρρεπείς σε συγκρούσεις, συμπεριλαμβανομένων συνόδων κορυφής και κοινών πρωτοβουλιών, καθώς και μορφών μακροπρόθεσμης συνεργασίας·

θ) να επισημάνουν ότι η αποτελεσματική διασυνοριακή διακυβέρνηση των υδάτων εξαρτάται από τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και του κλίματος και, ως εκ τούτου, ζητούν η διαχείριση των υδάτων να εξυπηρετεί πρωτίστως περιβαλλοντικά συμφέροντα —ως βασική ανάγκη για τα φυτά, τα ζώα και τον άνθρωπο— και να ακολουθεί μια λογική που βασίζεται στο δημόσιο συμφέρον και στα κοινά δημόσια και παγκόσμια αγαθά·

ι) να ενισχύσουν την παγκόσμια ανθεκτικότητα των υδάτων ως μέσου προώθησης της σταθερότητας μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής της στρατηγικής της ΕΕ για την ανθεκτικότητα των υδάτων, ιδίως των παγκόσμιων δράσεών της που αποσκοπούν στη στήριξη της πρόσβασης σε ύδρευση και αποχέτευση για τουλάχιστον 70 εκατομμύρια ανθρώπους και στην ενίσχυση της παγκόσμιας διακυβέρνησης των υδάτων και της συμμετοχής σε πολυμερή φόρουμ, όπως η G7, η G20 και ο διάλογος του Μπακού για το νερό στο πλαίσιο της δράσης για το κλίμα·

ια) να επενδύσουν σε μια πιο διαφανή επισκόπηση όλης της εν εξελίξει στήριξης της ΕΕ που προορίζεται για την προώθηση της διασυνοριακής διαχείρισης των υδάτων διεθνώς και να διασφαλίσουν τη συνοχή και τον εξορθολογισμό όλων των εργασιών και της χρηματοδότησης σε όλες τις σχετικές Γενικές Διευθύνσεις και μεταξύ της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι τα διάφορα προγράμματα αλληλοσυμπληρώνονται και δεν αλληλεπικαλύπτονται· να ενισχύσουν την επικοινωνία σχετικά με τις προσπάθειες και τα επιτεύγματα της ΕΕ στον τομέα της διασυνοριακής συνεργασίας για τα ύδατα, ώστε να αναδειχθεί περισσότερο αυτό το βασικό εργαλείο και ο ηγετικός ρόλος της ΕΕ στην εφαρμογή του·

ιβ) να προωθήσουν την ενισχυμένη διεθνή συνεργασία, μεταξύ άλλων σε επίπεδο οργανώσεων λεκανών απορροής ποταμών, για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης κρίσης στον τομέα των υδάτων· να διασφαλίσουν και να βελτιώσουν την πρόσβαση σε καθαρό και υψηλής ποιότητας νερό και σε αποχέτευση· να προωθήσουν τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, να αυξήσουν την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, αντιμετωπίσουν τη ρύπανση των υδάτων, την υπερβολική χρήση και τη σπατάλη, και να εφαρμόσουν διάφορες καινοτόμες τεχνολογίες στον τομέα των υδάτων, συμπεριλαμβανομένων λύσεων που βασίζονται στη φύση·

ιγ) να διασφαλίσουν ότι οι πρωτοβουλίες της ΕΕ για τα ύδατα σε παγκόσμιο επίπεδο αντιμετωπίζουν τα συνεχιζόμενα κενά δεδομένων και την έλλειψη κοινοχρησίας δεδομένων μεταξύ κυβερνήσεων, μέσω του εφοδιασμού των χωρών-εταίρων με τεχνικούς και φυσικούς πόρους για την αποτελεσματική παρακολούθηση της στάθμης των υδάτων και της ποιότητας των διασυνοριακών λεκανών, καθώς και μέσω της ανταλλαγής δεδομένων και της προώθησης κοινών προτύπων για τη συλλογή δεδομένων μεταξύ των χωρών-εταίρων, προκειμένου να αυξηθεί η συμβατότητα· να λειτουργήσουν ως αξιόπιστοι και φερέγγυοι παράγοντες για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής αξιόπιστων πληροφοριών για τα ύδατα μεταξύ των κυβερνήσεων, των ενδιαφερόμενων μερών και του κοινού σε περιοχές με καταπόνηση των υδάτων και με υψηλή ένταση, μεταξύ άλλων όπου η ανταλλαγή πληροφοριών είναι ευαίσθητη λόγω ανησυχιών για την ασφάλεια· να αξιοποιήσουν τη σχετική πείρα, τα προγράμματα, τις πρακτικές και τις στρατηγικές της ΕΕ για την ενίσχυση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ περιφερειακών και εθνικών φορέων, με βάση τα σχετικά προγράμματα, τις πρακτικές και τις στρατηγικές της ΕΕ·

ιδ) να προωθήσουν τα μέσα διακυβερνητικής και περιφερειακής συνεργασίας για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, με ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση της δίκαιης κατανομής των υδάτων, και να στηρίξουν τις δομές διακυβέρνησης σε τοπικό και κοινοτικό επίπεδο· να εξετάσουν το ενδεχόμενο στήριξης συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, όταν αυτές συμβάλλουν στην αποδοτική διαχείριση των υδάτων και στην πιο οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε ύδρευση, αποχέτευση και υγιεινή για όλους· να δώσουν κίνητρα για επενδύσεις σε τεχνολογίες και πρακτικές διαχείρισης που βελτιώνουν τη χρήση βιώσιμων γεωργικών μεθόδων στην παραγωγή καλλιεργειών, ζωικού κεφαλαίου και ιχθύων τόσο από μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις όσο και από μεγαλύτερες εταιρείες·

ιε) να υπογραμμίσουν την αρχή της συνοχής των πολιτικών για την ανάπτυξη και της ευθυγράμμισης των πολιτικών της ΕΕ με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες των χωρών εταίρων, με βάση

εκτιμήσεις του αντικτύπου τους στους τοπικούς πόρους, προκειμένου να αποφευχθεί από κοινού η εξάντληση ή η ρύπανση των υδάτινων πόρων σε τρίτες χώρες·

ιστ) να ενισχύσουν την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων ως βασικού εργαλείου που προωθεί τη συντονισμένη ανάπτυξη και τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, της γης και των συναφών πόρων, μεταξύ άλλων και σε διασυνοριακό επίπεδο, σύμφωνα με τον δείκτη 6.5.2 των ΣΒΑ, προς αμοιβαίο όφελος των παρόχθιων κρατών, καθώς και να τονίσουν τη σημασία της σχέσης μεταξύ υδάτων, ενέργειας, τροφίμων και οικοσυστημάτων για την αντιμετώπιση των συνεργειών και των συμβιβασμών που αφορούν το νερό σε όλο το φάσμα της εξωτερικής δράσης της ΕΕ·

ιζ) να ενισχύσουν τις ικανότητες παρακολούθησης και έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ μέσω της ψηφιοποίησης και των σύγχρονων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων της δορυφορικής επιτήρησης και της παρακολούθησης της ρύπανσης σε πραγματικό χρόνο, ως ουσιωδών μεθόδων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της διασυνοριακής ρύπανσης, καθώς και για τη συμβολή στη μείωση του κινδύνου καταστροφών· να ενισχύσουν την παρακολούθηση της λειψυδρίας και των κινδύνων συγκρούσεων που σχετίζονται με το νερό παγκοσμίως, όπως η οπλοποίηση του νερού και των υποδομών ύδρευσης και η σκόπιμη στέρηση της πρόσβασης σε νερό, εντάσσοντας την παρακολούθηση αυτή στα συστήματα πρόληψης συγκρούσεων του Κέντρου Αντιμετώπισης Κρίσεων της ΕΥΕΔ·

ιη) να ενθαρρύνουν και να χρηματοδοτήσουν την έρευνα για τη βιώσιμη διασυνοριακή διαχείριση των υδάτων, την κοινή χρήση των υδάτων, τη συνεργασία και την καινοτομία, μεταξύ άλλων μέσω του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», καθώς και να εξετάσουν αναδυόμενες προκλήσεις, όπως οι δραστηριότητες τροποποίησης των καιρικών συνθηκών·

ιθ) να εξετάσουν το ενδεχόμενο να αναθέσουν στον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα την πρόληψη και την επίλυση συγκρούσεων που σχετίζονται με τα ύδατα, την προώθηση της συνεργασίας στον τομέα των υδάτων και του κράτους δικαίου, καθώς και την προστασία των υδάτινων πηγών και συστημάτων, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων και σε διασυνοριακά περιβάλλοντα, και να ηγηθούν, εξ ονόματος της ΕΕ, των διεθνών προσπαθειών για την προστασία και την αποκατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων σύμφωνα με τον ΣΒΑ 6, δεδομένου ότι η ανθεκτικότητα των υδάτων είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των τρεχουσών και μελλοντικών κρίσεων στους τομείς της υγείας, των τροφίμων,

της ενέργειας και της ασφάλειας· να διαβουλευθούν με το Κοινοβούλιο σχετικά με την εντολή, τους πόρους και τις ρυθμίσεις συνεργασίας για τη στήριξη του έργου του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα·

κ) να ενισχύσουν τον ρόλο του διεθνούς δικαίου και των αρμόδιων διεθνών δικαστηρίων και να προωθήσουν τον διάλογο, τη διαμεσολάβηση και τις περιφερειακές λύσεις ως πρωταρχικά εργαλεία για την επίλυση διαφορών σχετικά με διακρατικά υδατικά συστήματα, διασφαλίζοντας σαφήνεια και λογοδοσία όσον αφορά τις νομικές υποχρεώσεις όλων των κρατών που συνορεύουν με τα εν λόγω ύδατα· να καταδικάσουν με συστηματικό τρόπο τη χρήση του νερού ως όπλου στις συγκρούσεις· να διασφαλίσουν ότι οι δράστες θα λογοδοτήσουν·

κα) να στηρίξουν νομικές πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της δικαιοσύνης και της αποζημίωσης για την εκ προθέσεως στόχευση και καταστροφή των αποθεμάτων νερού και των υποδομών·

2. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει την παρούσα σύσταση στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στην Αντιπρόεδρο της Επιτροπής / Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.